

la informilo

ISSN: 0291-6037

***

informbulteno pri esperanto

bulletin bilingue d'information sur l'espéranto

eldonisto:

ESPERANTO - FEDERACIO DE ORIENTA FRANCIO

Fédération Culturelle de l'Est pour l'Espéranto
Maison des Jeunes et de la Culture

27, rue de la République, 54000 NANCY F

PCK - CCP: 1997-72 W NANCY

nouvelle série
trimestriel
4e trimestre 1983
n° 44

abonnement
un an: 22F
eksterlando
30FF au 12 R.K_{oj}

ANTO - FLASH... ESPERANTO - FLASH... ESPERANTO

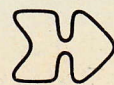
ESPERANTO

*****

Rompant délibérément avec l'attitude superbement ignorante des "grandes stations", les Radios Libres apportent de plus en plus un soutien efficace et

désintéressé aux militants espérantophones. C'est ainsi que pour la région Est de la France, après "Radio-Graouilly" (METZ 57) qui assure une émission hebdomadaire sur l'espéranto, "Radio-Amitié" (Mulhouse 68), après une interview de l'équipe espérantiste locale, a inséré 4 séquences mensuelles sur l'Espéranto (2 lundis répétés sur 2 jeudis), "Radio-Bergamote" (Nancy 54) a diffusé un reportage complet sur le 18ème stage d'Espéranto Parlé qui s'est déroulé les 26 et 27 novembre à VILLERS-lès-NANCY. De son côté, "Radio-Bulle" (Bar-le-Duc 55) a permis au club local de présenter durant une heure le panorama complet des activités liées à la pratique de la Langue Internationale dans le cadre de la série du samedi intitulée "Quoi de neuf dans votre Association?" Nous publierons prochainement une liste des émetteurs ainsi que leurs coordonnées d'écoute.

Un congrès culturel et touristique dans notre belle Alsace...
Inscrivez-vous vite!...

★

LORSQU'UN DIPLOMATE VEUT PERSUADER...

Il est d'usage, pour un grand nombre de représentants d'Etats, de saluer les participants de chaque Congrès Universel d'Espéranto, au cours de la cérémonie officielle d'ouverture. Traditionnellement chacun d'eux s'exprime bien sûr dans sa langue maternelle. Quelques-uns, sans doute tourmentés par un problème de conscience ou d'amour propre personnel, apprennent par coeur, en espéranto, les quelques phrases du message.

M. Fattah Ezzel Din, Premier Secrétaire de l'Ambassade d'Egypte à Budapest, a tenu à aller au-delà du simple témoignage d'amabilité: c'est en effet en espérantophone véritable qu'il s'est adressé au Congrès après un apprentissage intégral de la Langue Internationale.

Puisse son exemple constituer un stimulant dynamique pour 1984 à VANCOUVER!

★

VANCOUVER PREPARE LE 59ÈME CONGRES UNIVERSEL D'ESPERANTO

Après l'Amérique du Sud en 1981 (BRASILIA), c'est l'Amérique du Nord qui accueillera les assises Internationales Espérantistes de 1984. L'Université de "British Columbia" offrira toutes ses installations pour assurer le déroulement confortable de ce grand rassemblement.

L'avant-congrès aura lieu à MONTREAL du 14 au 20 juillet. Pour permettre aux participants venus de tous les pays du monde de profiter au maximum de leur séjour au Canada, la section spécialisée de l'entreprise de voyages ELNA -en collaboration avec U.E.A.- a déjà élaboré un programme d'excursions originales durant les périodes du 7 au 21 juillet et du 29 au 12 août. Toutes informations peuvent être fournies au siège de HOWARD TRAVEL SERVICE, 578 Grand Ave., OAKLAND CA 94610. Par ailleurs des caravanes spécifiques seront organisées à partir de plusieurs pays d'Europe.

★

UNIVERSITAIRES EMINENTS... ET ESPERANTOPHONES CONVAINCUS.

Huit conférences, suivies chacune par un public de cent personnes, ont été données dans le cadre du programme culturel du Congrès Universel de Budapest.. Des débats fructueux -en espéranto bien sûr!- ont permis aux auditeurs d'approfondir les thèmes traités parmi lesquels nous citerons: "Est-ce que l'intelligence est mesurable? Est-elle héréditaire?" (Dr FRANK - R.F.A.); "Confucius et ses regards sur l'Economie" Dr SO GILSU - COREE DU SUD); "Futurologie Ecologique" (Dr MARINOV - BULGARIE); "Médecine et (ou) psycho-thérapie" (Dr EICH-HORN - R.D.A.); "L'asymétrie fonctionnelle du cerveau et ses répercussions dans le domaine de l'éducation" (Dr BELA MESZAROS - HONGRIE).

★

MINI-CONGRES POUR 42 ENFANTS DE 12 PAYS

C'est toujours avec étonnement mêlé d'admiration que les journalistes et reporters assurent les interviewes de ces jeunes garçons et filles qui jouent, discutent, montent un petit spectacle -le tout en espéranto- le temps d'un Congrès Universel. Venus cette année d'Islande, de Finlande, d'Italie, de Hongrie, de Bulgarie, de Yougoslavie, de Belgique, des Pays-Bas, d'Allemagne (RFA et RDA!), de Pologne et de France, ce groupe de congressistes en herbe a témoigné, par ses activités, combien la pratique de la langue espéranto était génératrice d'une amitié spontanée et durable. Organisé pour la vingtième fois, ce rassemblement de jeunes enfants d'horizons et de tempéraments divers, a parfaitement justifié de la nécessité de l'enseignement de la langue internationale dans toutes les écoles du monde.

★

RADIO-POLONIA EN TETE DES STATIONS EMETTRICES EN ESPERANTO

En ajoutant une sixième émission à son programme quotidien la station polonaise permet pratiquement à tous les espérantophones du monde entier de capter un programme diffusé entièrement en espéranto. Ces six émissions s'échelonnent en effet de 7h30 à 23h30 (GMT) et présentent une série de séquences variées où

se mêlent information, culture, sciences, reportages, spectacles, musique... Le courrier des auditeurs étrangers est, de plus, très abondant et leurs interventions n'exclut nullement la polémique. Le programme détaillé de ces émissions en espéranto est fourni sur simple demande à RADIO-POLONIA, E°-RE-DAKTORO, VARSOVIO, Pollando.

80 JEUNES SOVIETIQUES AU CONGRES DE DEBREÇEN (23/30 JUILLET)

C'est en effet la plus forte participation jusqu'à ce jour de jeunes gens et de jeunes filles venus d'URSS pour assister au Congrès Mondial de la Jeunesse Espérantophone, le 39ème du nom. Cette confrontation Est-Ouest est un événement qui mérite réflexion si l'on ajoute que les 672 participants représentaient quarante nationalités... et que le thème du Congrès s'intitulait "L'information dans le monde d'aujourd'hui". Les séquences de travail ont alterné avec des formes de détente très diverses; mentionnons "l'exploit" de la nouvelle section de TEJO: vingt cyclo-touristes ont rallié DEBRECEN après un premier rendez-vous à PASSAU. Ils ont certainement motivé tous les fervents de la bicyclette, futurs participants du 40ème CONGRES (SWANWICK - G.B., du 13 au 20 juillet 1984).

LA REPUBLIQUE DE SAN MARIN INNOVE!

La plus ancienne -et la plus petite!- République d'Europe, sera sans doute le premier Etat au monde à officialiser la Langue Internationale comme instrument de travail de l'une de ses institutions. La nouvelle Académie des Sciences, créée en mai 1983, vient en effet d'insérer l'espéranto dans l'éventail des langues utilisées... "pour ses qualités reconnues: concision, précision, adéquation à l'ordinateur, facilité d'étude et neutralité". L'espéranto deviendra la langue privilégiée des futures publications de la nouvelle Académie.

1ER SYMPOSIUM D'INTERLINGUISTIQUE ET D'ESPERANTOLOGIE

Il s'est tenu en mai à MARINA DI MASSA (Italie) avec la participation d'universitaires de nombreux pays. Les élèves d'une école élémentaire de CAGLIARI (Sardaigne) ont fait une excellente impression en présentant des chants et un récital poétique en espéranto.

DES JALONS POUR L'ANNEE INTERNATIONALE DE LA PAIX (1986)

Dans le cadre du Congrès Universel (Budapest), des représentants de l'Association Universelle d'Espéranto ont été invités par M. ROMESH CHANDRA, actuel Président du Conseil Mondial de la Paix, en vue d'étudier les possibilités d'une collaboration éventuelle des deux organisations, dans la perspective de 1986, déclarée par l'ONU "ANNEE INTERNATIONALE DE LA PAIX". R. Chandra, conscient de l'apport exceptionnel de la Langue universelle pour l'amélioration de la compréhension mutuelle des peuples, a déclaré entre autre: "Il s'avère bien plus nécessaire d'instaurer un dialogue permanent pour résoudre les problèmes mondiaux que de recourir à la guerre!".

UNE "PREMIERE" MONDIALE DANS LES TECHNIQUES INFORMATIVES SUR L'E°

A l'instigation de l'Union Française pour l'Espéranto, la troupe théâtrale "CHRY-SALIDE" vient en effet de mettre au point une véritable pièce destinée à sensibiliser tous les publics sur les difficultés de la compréhension entre groupes linguistiques différents et la solution irremplaçable de l'espéranto pour les résoudre.

Intitulé "L'ESPERANTO... CA M'INTERESSE!" ce spectacle écrit, mis en scène et

.../...

4 joué -avec quelle verve!- par "KRIZALIDO", une équipe d'acteurs déjà bien connue des milieux espérantophones mondiaux, a été "audio-visionné" tout récemment à PARIS. Il est d'ores et déjà à la disposition de toutes les Associations Culturelles et organisateurs de spectacles ou autres qui pourront exploiter par ce biais un moyen original, moderne -et persuasif!- de documenter en le distrayant, un public souvent mal informé sur la Langue Internationale. Tous renseignements sur les tournées de "CHRYSALIDE" auprès du siège social: LA CHRYSALIDE (ou KRIZALIDO), 15, Rue Clermont, F-46100 FIGEAC.

★ NOUVEAU SUCCES POUR LE 18ÈME STAGE D'ESPERANTO PARLE DE NANCY

Invités pour une fin de semaine studieuse (26/27 novembre) à la MAISON DE L'ASNEE à Villers-lès-nancy, près de 70 stagiaires -dont plusieurs venus d'Allemagne... et même d'Angleterre- ont pu pratiquer la Langue Internationale à l'occasion de cours à 4 niveaux. Le cours d'initiation avec comme support la nouvelle méthode synthétique mise au point par une équipe pédagogique de l'U.F.E. a fortement sensibilisé les participants, bien décidés à poursuivre leur étude grâce au cours par correspondance. Les "forts en langue" du 4ème degré ont débattu, parfois avec passion, de problèmes d'éthique et de sociologie autour d'un ouvrage de science-fiction écrit directement en espéranto. Les stagiaires ont également pu découvrir le nouveau matériel d'exposition itinérante de la Fédération, entièrement réactualisé et mis à la disposition de tous les groupes intéressés. Le service de librairie a fonctionné à plein... puisque plus de 6000 F d'ouvrages, de disques et de cassettes ont été vendus pendant le week-end!

La "RONDA TIPICA", groupe folklorique portugais, a animé la soirée de manière endiablée... révélant en particulier une équipe de très jeunes danseurs. Le prochain stage est d'ores et déjà programmé pour les 23 et 24 juin 1984 à METZ.

★ DES COURS PREUNIVERSITAIRES EN ESPERANTO

L'Institut pour les Sciences de l'Education (Université de Santiago de Compostelle, Espagne) a répondu positivement à une proposition qui vise à organiser des cours préuniversitaires de mathématique, physique et chimie en espéranto. Le problème de leur financement est actuellement à l'étude. Le matériel pédagogique utilisé sera élaboré par une équipe internationale de Professeurs d'Université pratiquant l'espéranto. Le projet prévoit un fonctionnement optimum de cette université originale en 1986 ou 1987.

★ 4ÈME MEETING INTERNATIONAL DE "L'AMITIE ENTRE LES PEUPLES"

Celui-ci s'est tenu à Rimini (Italie) du 21 au 28 août 1983 avec le thème suivant: "Homme, singe... et robot". Ce séminaire a réuni des spécialistes éminents de paléontologie, théologie, histoire, futurologie... et de nombreux artistes et poètes. Un stand attractif a été mis en place par les membres de l'Association Catholique Mondiale Espérantiste: défense des droits de l'homme, aide aux lépreux et aux non-voyants du Ghana, bourses pour les étudiants du tiers-monde... Des milliers de jeunes gens se sont vivement intéressés à cette exposition et le vice-président du Conseil des Ministres, Am Amaldo Forlani a déclaré lors de sa visite: "nous avons besoin de l'espéranto".

★ RADIO-FRANCE INTERNATIONALE...

Le 1er novembre 1983, Radio-France Internationale a consacré une émission de six minutes environ sur la Langue Internationale Esperanto... en anglais!!!

★ EST-CE UN RECORD ABSOLU?

Le 10 juillet 1983, la station de radio locale de Chongqing, l'une des plus grandes cités chinoises, inaugurait un cours d'espéranto étalé sur 4 mois, à raison de 3 émissions quotidiennes et répétition d'une heure le dimanche. L'engouement a été tel que 10 jours après la diffusion de la première émission, plus de 5000 auditeurs ont demandé à se procurer le livre d'étude couplé aux séquences parlées!

UN GRAND DICTIONNAIRE ALLEMAND-ESPERANTO

Il s'agit là d'une édition toute nouvelle qui vient de voir le jour à Leipzig. Les 591 pages de l'ouvrage élaboré sous la direction de E.D. Krause, font en plus une large part à toutes les tournures de la langue d'aujourd'hui. L'utilisateur appréciera de surcroît un recueil de nombreux proverbes bilingues. De bonne présentation, d'un format commode, d'un prix très abordable, ce manuel, sans doute édité en nombre trop restreint, est appelé à rendre d'éminents services aux espérantophones allemands.

L'ESPERANTO AU SERVICE DU TOURISME

La liste des documents touristiques édités en espéranto et destinée à promouvoir les qualités d'accueil et de séjour de villes ou de sites touristiques, s'enrichit ne permanence. Parmi les récentes initiatives en ce domaine, citons une belle brochure sur SARAGOSSE, lancée à l'occasion du 43ème Congrès Espagnol d'Espéranto = *Excmo Ayuntamiento, Delegación del Patrimonio, Historico-Artístico, ZARAGOZA, Hispanio.*

Un prospectus en couleurs invite le voyageur à s'attarder à LEUTKIRCH, dans le sud de l'Allemagne Fédérale où a eu lieu le 13ème "Congrès de l'Amitié".

= *Verkehrsverein Leutkirch, D-7970
LEUTKIRCH 1, F.R. Germanio.*

Le document le plus original nous vient sans doute de Norvège. Le Ministère des Affaires Extérieures vient en effet de parrainer sa parution: il s'agit d'une présentation en 8 pages de grand format des premières églises construites sur pilotis et qui datent pour la plupart du Moyen-Âge. = *Norvega
Esperantista Ligo, Olaf Schousv. 18, OSLO 5, Norvegio.*

Vous pouvez vous procurer ces brochures en écrivant en espéranto aux adresses indiquées.

LE SCOUTISME ET L'ESPERANTO

Pour qui a déjà vécu un Jamboree Mondial, le problème de la communication intégrale entre participants est toujours apparu comme générateur de difficultés de tous ordres. Une "Ligue Scoute Internationale Espérantiste" existe certes depuis des décennies mais le traditionalisme rigoureux des grandes associations nationales scouts concernant les langues (en France les SDF et les EDF) n'a jamais permis de contacts fructueux avec la S.E.L°. Aussi convient-il d'apprécier la nouvelle tentative de cette dernière, laquelle a fait fonctionner du 4 au 14 juillet 1983, lors du Jamboree de Calgary au Canada, une exposition sur l'espéranto avec distribution de tracts, et de brochures en 9 langues. L'intérêt évident manifesté par les scouts de toutes nationalités à l'égard de cette initiative ne devrait pas rester sans lendemain.

ASSEMBLEE GENERALE DES JEUNES ESPERANTOPHONES FRANCAIS

Elle s'est tenue à PARIS le 2 octobre. Rapport moral et financier, élections au nouveau au nouveau Bureau n'ont pas suscité de graves débats. Signalons que 3 jeunes espérantistes de notre Fédération se sont vu confier des tâches de direction: Bernard VIVIER, membre, Philippe DAUTREVILLE, secrétaire et Anne AMBLES qui a été élue Présidente. Un programme de rencontres futures a été proposé. Mentionnons le Carnaval International de BAR-le-DUC -55 (du 16 au 18 mars 1984), une rencontre franco-allemande en Normandie à la mi-août et une rencontre co-organisée avec les Jeunes de SAT6Amikaro.

angulo de la prezidanto

Karaj gesamideanoj,

Aliloke mi havas la plezuron vin inviti al nia venonta federacia kongreso en Munster. Unu el ties temoj estos: kiel reklami por nia federacia perkoresponda kurso? pro tio, jam nun, kaj ree, mi deziras insisti, por ke vi klopodu trovi lernantojn por ĝi. Vi ja mem konstatas, ke malfacilas, regule kunveniigi multflanke okupatajn homojn je difinita momento. Sed hejma studado laŭ la disponebla tempo pli taŭgas. Tian studadon ja nun sufiĉe regule kompletigas niaj staĝoj, kie eblas ekkoni esperantistan etoson. Memoru do nian devizon: ĉiu malkovru almenaŭ unu lernanton!

Ĉar jam alproksimiĝas la jarfinaj festoj, mi tuj deziras al vi agrablan festadon kaj feliĉan novan jaron. Ne nur al vi mi deziras tion, ankaŭ al via paren caro kaj al ĉiuj viaj multegaj amikoj, kiuj ... certe ĝojus, se vi donacus al ili diskon aŭ kasedon kun esperantlingvaj kanzonoj. Ĝojus ili, samkiel niaj artistoj, kiuj povus baldaŭ investi por novaj produktaĵoj, kio plej efike helpas al rapida disvastigo de nia lingvo.

Dankon por via subteno,

*****

Edmond LUDWIG

★
ENCORE UNE INITIATIVE DE L'UNION FRANCAISE
POUR L'ESPERANTO !!!

"METODO 3"... ou "Mes 3 rendez-vous avec la
Langue Internationale"

Bonan tagon!

saluton!

ESPERANTO - JUNIOR ★
*****
mon premier rendez-vous
avec la langue internationale

JEUX DE MOTS =====

(1)

Créé en 1887 par le médecin polonais ZAMENHOF, l'espéranto est la plus facile des langues vivantes.

* **L'ORTHOGRAPHE:** une lettre un son... un son une lettre et toujours de problèmes d'orthographe!

* **PRONONCIATION:** chaque lettre se prononce... une liasse de 3 documents utilisables dans tous les Cours Moyens 2ème année de toutes les Ecoles Elémentaires de FRANCE... pour sensibiliser les élèves à l'existence de l'ESPERANTO...

= ...simple d'utilisation

= ...efficace dans sa conclusion... Peu onéreuse de surcroît.

Utilisez dès à présent ce support concret lors de votre prochaine visite à l'Ecole la plus proche de votre domicile (ou à celle de votre choix!).

(Une notice explicative détaillée -en espéranto- sera jointe à toute commande)

Sur mapo de *Alzaco*, inter *STRASBOURG* kaj *MULHOUSE*, vi rimarkas valon boriĝantan en la *Vogezojn*. Pli ĝuste estus diri valojn!... Efektive, de la kresto -1361m ĉe la plej alta pinto-fluas nombraj rojoj kaj formas la grandan kaj la malgrandan *Fecht*, t.e. du montriveretoj, kiuj fosis la grandan kaj la malgrandan valojn de *MUNSTER*. La pejzaĝo estis kreita de la glaĉeroj en la kvaternara erao kaj vidigas alpajn krestojn, trogformajn valojn kaj glaĉerajn lagojn.

Kio allogis homojn en tiun malmildan regionon, kies vintroj longe daŭras, kie neĝo ne fandiĝas sur la pintoj antaŭ majo? Skotaj benediktanaj monaĥoj instalas sin tie - dum la sepa jarcento kaj apud la abatejo formiĝis *Munster* ĉe la konfluo de la du *Fecht* kaj iom post iom aliaj vilaĝoj sur la bordoj de la du riveretoj.

En la jaro 1235-a *Frederiko 2a* rilatigis la abatejon al la germana imperio, al kiu, *Alzaco* apartenis. Baldaŭ, forĵetanta la submetiĝon de la monaĥejo, *Munster* iĝis imperia urbo. Kun la aliaj domaroj de la valoj ĝi konsistigis komunumon, kiu mastrumis siajn havaĵojn, precipe la ĝis 1846 nedividitan arbaron. La 16an jarcenton, *Reformatio* aperigis kromajn problemojn inter la urbo kaj la abatejo. finfine la pastro kaj la loĝantaro elektis protestantismen kaj post batalado proprigis al si la preĝejon. Videbla sur la merkato-placo kiel simbolo de la burĝa sendependeco, fonto kun leono memorigas tiun eventon. Cetere tiu leono spite turnis sian postaĵon al la abatejo. Nuntempe, post fino de la kverelo, ĝi afable rigardas orienten...

La sekvantan jarcenton, la tridekjara milito tre grave elprovis la valon: epidemioj, malsatego kaj bataloj pereigis la plej multon de la loĝantaro. Oni apelaĉis al la svislandanoj kaj tirolanoj por reloĝatigi la landon. De tiu tempo restas spuroj en la popolokantoj kaj la muziko kaj precipe ĉe la muzikinstrumentoj: ankoraŭ hodiaŭ, grimpane sur la kreston, oni kelkfoje aŭdas la sonon de la *alphorn*, tiu longega korno, per kiu la montkmparanoj vokis sin reciproke de unu farmdomo al la alia.

En 1673 francaj trupoj okupis *Munster*, kiu iĝis franca. Post vana luktado la *Munster-a* burĝaro tiam perdis siajn lastajn rajtojn kaj kontraŭvole akceptis la reĝan ordo-povon. kiel la kroma *Alzaco* ĝi konservis germanajn loknomojn kaj familiajn nomojn kaj ĝis hodiaŭ sian germanan dialekton, kvankam la oficiala lingvolimo malsupreniris de la *Vogezokresto* al la *Rejno*.

Dum la deknaŭa jarcento la ekonomio de la valo, ĝis nun precipe agrikultura kaj arbara, disvastiĝis dank' al la teksindustrio. La familio *Hartmann* donis al la urbo ne nur dinamikajn kaj sociemajn fabrikestrojn sed ankaŭ urbestrojn, kiuj pligrandigis *Munster*. Ili konstruis lernejojn, novan romanikan protestantan preĝejon, malfermis la urbon orienten per la fervojo ĝis *Colmar* kaj okcidenten per la strato kaj elektra tramo ĝis la montpasejo *Schlucht*. De la tiama germana registaro ili havigis al si la rimedojn por transformi la *vogezajn* lagojn en akvo-rezervojn. Do ne miru, se parko, stratoj kaj mezlernejo nomiĝas laŭ la *Hartmann-aj* familianoj. Nuntempe proksimume la duono de la loĝantaro de *Munster* estas laboristoj, el kiuj la plej multo kaj ankaŭ nombraj valanoj laboras "*ĉe Hartmann*".

La unua mondmilito kaŭzis grandajn damaĝojn: la francaj kaj germanaj militistaj tombejoj ĉe la montpasejo *Linge* pruvas tion. Krome pro la detruo oni vidas malmultajn, antikvajn konstruaĵojn, tamen la urbdomo (1550) estis rekonstruita post la milito. De la abatejo nur kelkaj muraj ruinoj estas videblaj.

Ne pro tio alvenas ĉiujare multaj turistoj sed prefere pro la ĝuinda pejzaĝo. Ĉar la valo de *Munster* proponas variegeajn plezurojn: oni ĉi-tie agrable ferias la tutan jaron! tiuj, kiuj ŝatas skiadon, profitas de la neĝo dank' al nombraj ski-liftoj aŭ per belaj loipoj. Somere pli-malpli kuraĝaj marŝantoj malkovras krutajn aŭ facilajn vojetojn tra la arbaro kaj sur la kresto. Ili ĝojas pri la interesa flaŭro kaj gvatas silente timeman ĉamon. Kamparana manĝaĵo estas surtabligita de la melkistoj, kiuj bredas brutojn sur la montaj paŝtejoj. Oni regalas sin per rostitaj terpomoj laŭ la maniero de la valo kaj per la bongusta, famkonata sed fi-odora fromaĝo. Se vi venos dum la ĝusta sezono - julio/aŭgusto - vi certe gustumos nian mirtelo-kukon!

.../...

Multaj turistoj haltas jam je 2 km antaŭ *Munster* ĉe la vilaĝo *Gunsbach* por viziti la domon de la fama Doktoro *Albert SCHWEITZER*, konata pro sia kuracista helpo en Afriko. Oni kelkfoje forgesas, ke tiu Nobel-premiulo (1952) pri la paco estis ankaŭ fama muzikisto, teologo kaj filozofo, kiu ne nur predikis la respekton de la vivo sed efektive vivis laŭ tiu principo.

Ĉiam kaj de ĉiu la valo de *Munster* estas ja vizitenda sed speciale por vi ĝi estas vizitenda, kiam, okaze de la kongreso, la verda flago tie flirtos!

Christiane BUSSER

COURS PAR CORRESPONDANCE

Depuis les vacances nous avons adressé à la presse régionale 22 communiqués pour annoncer à la fois le cours par correspondance et notre stage de novembre. Au moins 15 d'entre eux ont été insérés. Le beau temps -malheureusement persistant!- n'incitait pas le public à étudier, ces communiqués n'ont eu que peu de portée. Nous avons informé à ce jour une cinquantaine de personnes et recruté 6 élèves. Un 6ème élève du cours de l'année dernière vient de terminer l'étude: M. Hervé MOUGIN, 55200 ETAIN, dirigé par M. Pol DENIS.

NIA VIVO EN...

J.P. COLNOT

NANCY (M.J.C. Philippe Desforges) - Vesperaj kursoj

Du kursoj por komencantoj funkcias, lunde je la 18a30 kaj marde je la 20a30; ĉiu kurso varbis nur po 3 gelernantojn, sed tre bone funkcias. La vendreda kurso ne povis okazi. Por la progresantoj la 2a-grada kurso okazas la 2an kaj 4an mardon de ĉiu monato je la 18a30 kun 5 gelernantoj kaj la 3a-grada la 3an mardon kun 2 gelernantoj.

La 2a kunveno de la nuna sezono okazis la 18an de novembro je la 20a30. S-r^o Al-AMILY, iraka samideano nun en Nancio, prezentis al ni mumbildojn pri sia lando, kies riĉan pasintecon li tre bone aprezigis al ni. Ĉeestis pli ol 20 personoj, parte esperantistoj kaj parte familianoj de Sr^o Al-AMILY, kiuj promesis laŭeble partopreni nian baldaŭan staĝon.

La Junul-Domo Ph. Desforges funkcios kiel kutime ĝis la fino de decembro. Poste la "hejmo" por junaj laboristoj -kun ĉiuj dormĉambroj kaj ankaŭ niaj antaŭaj kurs-salonoj- estos fermita. La Junul-Domo perdis du trionojn de siaj nunaj kurs-salonoj. Ni riskas problemojn por okupado de la restantaj salonoj, ĉar ni ne estas sufiĉe multnombraj en ĉiu kurso

LIBERAJ RADIOJ = dum oktobro mi sendis al diversaj radioj (ŝtata kaj liberaj) dekon da komunikoj por anonci niajn kursojn kaj staĝon. Ĝenerale mi tute ne povis kontroli, ĉu io estis disaŭdigita aŭ ne kaj pluraj liberaj radioj, kiujn mi provis kontakti telefone, ne respondis. Mi do dissendis fine de oktobro leteron al 11 radio-stacioj ĉirkaŭ NANCY... kun poŝtmrako por la respondo. Tio estis la sola rimedo por ricevi reagon. Mi proponis al ili: 1/ ĉiumonatan komunikon pri nia aktiveco. 2/ ĉiumonatajn ĝeneralajn informojn pri E^o 3/ E^o-kurson. Ĝis la 20a de novembro, nur 2 elsendo-stacioj respondis:

*RN 2000 konsentis diskonigi nur ĉiumonatan lokan komunikon.

*RADIO-GRAFFITI kaj BERGAMOTE (88,2 MHz kaj 103,5 MHz) ĵus konsentis disaŭdigi E^o-kurson. Ili proponas rendezuon por interkonsenti.

J.P. COLNOT

LASTA MINUTO: Radio-Bergamote ĵus elsendis la merkredon 30an de novembro intervju-serion kaptitan de Pol DENIS okaze de nia staĝo en Maison de l'Asnée. Tiu unuhora kasedo estos poste je la dispono de interese-mulo. Ni antaŭvidas eventualan multobligon.

43-a KONGRESO de Orientfranca Esperanto-Federacio

★★★★★ 5/6-ajn de majo 1984 _____
_____ en MUNSTER (Alzaco) ★★★★★

Karaj gesamideanoj,

Plia agadjaro pasis, nova kongreso prepariĝas. Ĉi-jare mi havas la plezuron vin inviti al MUNSTER (Alzaco), kie vin akceptos nia loka skipo. Jam nun ni konsilas al vi aliĝi laŭ la proponitaj kondiĉoj, ĉar Munster estas turisma urbeto, kaj en majo jam multas la vizitantoj.

Vi certe ĉiuj konscias, ke sukcesaj esperanto-kongresoj dum la jaro de la Eŭropaj balotoj -ĉefe kiam la eŭropaj instancoj ekinteresiĝas pri Esperanto- plej gravas. Vi helpos nin per via ĉeesto! Cetere vi ĝuos prelegon de Claude NOURMONT-MOON: "Mond-vojaĝo per esperanto". Ankaŭ sin anoncis Stefan MAUL, ĉefredaktoro de "MONATO" kaj Feri FLORO, hungara kantisto.

Al niaj eksterlandaj geamikoj ni proponas paralelan turisman programon. Tre certe ili ĝuos la etoson, kun kiu multaj el ili jam konatiĝis dum antaŭaj aranĝoj en Colmar, Mulhouse aŭ Soultzbach-les-Bains.

Koran inviton al vi ĉiuj!

E. Ludwig

*****

frua aliĝo gravas!

→
vidu
dorsflanke

S-r^o S-in^o

— * ALIĜILO * —

(bonvolu laŭnecese krucumi)
en la eta kvadrato.

NOMO:

Antaŭnomo:

ADRESO:

Nomo de la akompanantaj personoj (bonvolu precizigi "Sinjoro" aŭ Sinjorino):

1/ 3/
2/ 4/

Ni alvenos... per trajno per aŭtomobilo

MUNSTER estas turisma, tre vizitata urbeto. Necesas do rezervi jam en januaro por havi ĉambron en majo/junio laŭ favoraj kondiĉoj. Se vi aliĝas antaŭ la 15a de januaro 1984, ni garantias ĉambron en hotelo laŭ jenaj prezo kaj kondiĉoj:

tranoktado + sabata vespermanĝo + dimanĉa matenmanĝo = 110 FF

Por postaj aliĝoj ni klopodos trovi ĉambron en proksima kategorio. ATENTU: Duonpensiono (kiel ni ĝin proponas) estas preze pli avantaĝa ol nura ĉambro. KAMPADISTOJ: kampadejoj ekzistas en kaj ĉirkaŭ MUNSTER.

KONGRESEJO AKCEPTEJO

Salle de la LAUB
Rue Saint-Grégoire
68140 MUNSTER

PROGRAMO

*****

SABATON, la 5an de majo:

Akcepto ĝis la 15a horo

15a/18a30: kongresaj laboroj
(raportoj - elektoj)

18a30: vespermanĝo

20a30: Prelego + Spektaklo

DIMANĈON, la 6an de majo:

- 9a: - "kiel varbi lernantojn
por nia perkoresponda
kurso".
- nia Federacio - UFE - UEA
la Fakaj Asocioj
- prelego: *La alternativa
informaticsistemo de "MONATO"*

12a: komuna tagmanĝo

14a: komitato-kunveno

(lastminutaj ŝanĝoj eblos)

TURISMA PROGRAMO

por
vizitantoj

Dum la SABATA POSTTAGMEZO

kaj DIMANĈE:

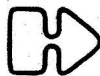
VIZITADO:

- Domo de Doktoro Albert SCHWEITZER
- Muzeo de la "Schlitte"
(forst-ekspluatado)
- La Vogeza montaro
- Lumbildoj: "ALZACO"

Sendu viajn aliĝilon
kaj antaŭpagon al...

S-INO CHRISTIANE BUSSE
24, GRAND-RUE
STOSSWIHR
68140 MUNSTER

ĉekoj je la nomo de:
ESPERANTO - Caisse d'Epargne
de MUNSTER

ALIĜOJ

kun tranoktado ...

(relegu dorsflanke!)

aliĝkotizo	30 FF x	=	FF
dimanĉa(j)	60 FF x	=	FF
tagmanĝo(j)			
tranoktado*	110 FF x	=	FF
("duon-pensio")			
(posta aliĝo) ...	FF x	=	FF
	sumo		FF

ANTAŬPAGO: Francoj antaŭpagu la tranoktadon*
(bank- aŭ postĉeko).

Eksterlandanoj sendu proksimuman
sumon de la tranoktado per mon-
biletoj.

sen tranoktado...

aliĝkotizo	30 FF x	=	FF
dimanĉa(j)	60 FF x	=	FF
tagmanĝo(j)			
sabata vesper- manĝo: libera		sumo	FF

ANTAŬPAGO: 40 FF por persono
(bank- aŭ postĉeko)

Eksterlandanoj pagu surloke.
tamen gravas frua anonco por
mendo de la tagmanĝo. Dankon!

*****

KIEL PSIKOLOGIE TESTI
EÛROKANDIDATOJN?

--

Antaŭ ol konfidi taskon al iu, estas saĝe testi ties kapablon ĝin plenumi. Por testi la kandidatojn al la Eŭropa Parlamento, disponeblas taŭga tereno: la lingva. Kiam vi ĉeestos kunvenon, en kiu kandidato invitas vin voĉdoni por li, testu lin per demandoj tiukampaj. Ili rivelos al vi multon pri li.

Demandu ekz-e: *"Kion vi proponas fari pri la lingvoj, kiam Greklando (Portugalia, Hispanio) aliĝos al la Komunumo?"*

Se li respondos: *"Ni daŭrigos la nunan sistemon: la lingvo de ĉiu nova aliĝinto fariĝos oficiala kaj oni tradukos ĉion en ĝin"...* Tio signifas, ke li pretas uzi la monon el viaj impostoj tute neracie, elspezante multe pli ol taŭga komunikado postulas. Vi povas taksi lin nepraktika homo, finance nerespondeca.

Se li respondos: *"Tio devigos nin uzi nur la anglan"...*, tio signifas, ke li favoras negalecon en la rilatoj kaj pretas klini sin antaŭ la plej potenca. Tia homo ne komprenas la dignecon de iu malgranda kaj cedos sen defendi vin antaŭ ĉia premo de fortuloj.

Se li respondos: *"Ni uzos nur la grandajn lingvojn: anglan, francan kaj germanan"...* tio rivelos similan trajton. Tiel ja reagis homo, kiu provas trovi kompromison inter ĉiuj granduloj kaj la malfortulojn komplete neglektas. Ankaŭ ĉi-tiu ne defendos vin, kara simpla, eta, senpotenca eŭro-elektanto. Lia sinteno ne aŭguras bone pri agado sur la socia kampo, kie ĝuste negranduloj meritas protekton.

Se li respondos: *"Ĉiu lernu du lingvojn de aliaj ŝtatoj"...*, tio povas signifi du aferojn. Se li akceptas, ke Dano, ekz-e, lernu la nederlandan kaj la grekan, li estas ne realisma, ĉar kiel tiu Dano interkompreniĝos kun Anglo, kiu lernis la italan kaj la francan? Tiu homo favoras pseudo-solvon, kiu solvas nenion kaj denove devigas elspezi vian impostmonon en multflankajn tradukadon kaj interpretadon. Sed eble li fakte sugestas, ke inter tiuj du lingvoj nepre troviĝu, ni diru ekz-e, la angla. Se tiel estas, li apartenas al unu el la du ĵus cititaj kategorioj, kun kroma persona trajto, interesa por vi: li ne estas malkaŝa. Kandidaton, kiu tiel respondos, vi do povas klasi inter la homojn, kiuj, ĉu bonintence, ĉu malsincere, preferas pseudo-solvon al solvo. Li defendos vin bel-fraze, eble, sed nerealisme.

.../...

COMMENT TESTER PSYCHOLOGIQUEMENT
UN CANDIDAT "EUROPÉEN"?

--

Avant de confier une tâche à quelqu'un, il est prudent de tester sa capacité à l'assumer. Pour tester les candidats au Parlement Européen, nous disposons d'un terrain ad'hoc: celui des langues. Lorsque vous assisterez à une réunion au cours de laquelle un candidat sollicitera vos suffrages, sondez-le par des questions de ce type. Elles seront révélatrices à plus d'un titre.

Demandez par exemple: "Quelles seront vos propositions en ce qui concerne les langues, lorsque la Grèce, (le Portugal, l'Espagne) entrera dans la Communauté Européenne?"

Si le candidat répond: "Nous poursuivrons le système actuel: la langue de tout nouvel adhérent deviendra officielle et bénéficiera de toutes les traductions"... Cela signifie qu'il est prêt à utiliser l'argent de vos impôts de façon totalement irrationnelle, en dépensant beaucoup plus que n'exige une intercommunication convenable. Vous pourrez le classer parmi les gens dépourvus de sens pratique et irresponsables sur le plan des finances.

S'il répond: "ceci nous obligera à utiliser exclusivement l'anglais", cela signifie qu'il se montre favorable à une inégalité dans les relations et qu'il est prêt à s'incliner devant le plus puissant. Cet homme ne comprend pas la dignité d'un "petit" et cèdera sans vous défendre à toute pression des "puissants".

Si sa réponse est la suivante: "Nous nous bornerons à utiliser les grandes langues: l'anglais, le français, l'allemand"... ceci révélera un trait identique. C'est de cette façon en effet que réagit un individu qui tente de trouver un compromis entre tous les "grands" tout en négligeant complètement les faibles. Cet homme-là également ne vous défendra pas, cher électeur européen, simple, humble et sans moyens. Son attitude n'est pas de bon augure concernant son action sur le terrain social, où les faibles, à juste raison, méritent protection.

S'il répond: "Que chacun apprenne deux langues des autres états"... cela peut vouloir dire deux choses. S'il accepte qu'un Danois par exemple, apprenne le néerlandais et le grec, il fait preuve d'irréalisme, car comment ce Danois communiquera-t-il avec un anglais ayant appris l'italien et le français? Cet homme se montre favorable à une pseudo-solution qui ne résoud rien et oblige à nouveau à dépenser vos impôts en traductions et interprétations variées. Mais en fait, peut-être suggère-t-il qu'entre ces deux langues se trouve immanquablement, disons par exemple l'anglais. S'il en est ainsi, il appartient à l'une des deux catégories précitées, avec un trait de caractère supplémentaire, intéressant pour vous: il ne manque pas de franchise. Un candidat qui répondrait de la sorte pourrait se classer parmi les gens qui, bien intentionnés ou de mauvaise foi, préfèrent une pseudo-solution à une solution. Il vous défendra à l'aide de belles phrases, mais sans faire montre de réalisme.

.../...

Eble la kandidato respondos: "*Bedaŭrinde ne estas solvo: aŭ la kostoj estas grandegaj, aŭ iul(j) etno(j) devas esti oferita(j)*". Tiam vi demandu lin: "*Kion vi opinias pri la alprenado de internacia lingvo, kiel esperanto?*" Se li respondos: "*Tio ne estas serioza*", vi demandu plu: "*Kiel vi tion scias? Ĉu vi studis la dosieron?*". se li diros: "*Jes!*", ne fidu lin, sed testu lian konon de la dosiero. Vi povas demandi lin pri diversaj punktoj rilataj al E^o, ekz-e: "*Kiul(j) landol(j) de la Komunumoj regule dissendas radioprogramojn en E^o?... Ĉu U.N. publikigis la Deklaron pri Homaj Rajtoj en E^o?... En kiu lando de la Komunumoj ĵapana, kanada, norvega, itala, visa universitataj profesoroj aŭ lektoroj somere instruis pri sia ŝako en E^o?...*", k.s.

Sed kiaj ajn viaj demandoj, ne forgesu testi lian sperton pri tiu maniero komuniki, demandante: "*Kiun internacian renkontiĝon uzantan nur E^on vi ĉeestis?*", kaj zorge notu lian respondon, por ĝin kontroli (kiam oni testas politikiston, oni ne naivu!).

Se liaj respondoj signifas: "*Jes, mi studis la dosieron, mi ĉeestis E^o-kunvenon, kaj tamen mi opinias tiun solvon neserioza*", vi troviĝas antaŭ fenomeno, unika specimeno, ĉar neniu ĝis nun iam ajn renkontis personon kiu, studinte la dosieron kaj komparinte plurnacian kunvenon kun simila kunveno uzanta alian lingvosistemon, trovis la E^o-solvon malpli kontentiga.

Se li respondos: "*Ne, mi ne studis la dosieron, nek ĉeestis tian kunvenon; mi ĵa scias, ke la afero ne estas serioza*"..., tio montras, ke li taksas ion serioza aŭ ne, ne per studo de la afero mem, sed laŭ onidiroj. Li estas kiel juĝisto, kiu kondamnas, antaŭ ol studi la dokumetojn kaj ŭadi la atestojn, aŭ kiel juĝanto en sporta konkuro, kiu rifuzas rigardi la fotojn, sed mem decidus, ke tiu alvenis unua kaj tiu-ĉi dua, laŭ la propra impresoj kaj la krioj de la publiko. Tia homo kontaŭas unu el la plej konservindaj tradicioj de Eŭropo: la senton pri objektiveco, pri fair play.

Se li respondos: "*Mi mem ne studis la dosieron, sed mi scias, ke multaj ŝakuloj tion ŝaris kaj konkludis negative*"..., petu de li referencojn. Vi konstatos, ke li ne povas ilin havigi al vi. Vi povos klasi lin inter la homojn, kiuj fuĝas de la faktoj, ŝovante la respondecon sur iun nedifineblan.

Se li respondos: "*E^o estas teorie bona solvo, sed praktike ne uzebla, ĉar ni ne lernis ĝin*", tio rivelas plurajn aferojn. Unue, ke tiu homo ne pensas longperspektive. Ĝa ne estas necese apliki la solvon tuj, se nur oni sin devontigas solvi la problemon antaŭ difinenda tempolimo. Due, ke li preferas uzi multkoston kaj nejustan sistemon (t.e. uzi vian monon aŭ

.../...

il se peut que le candidat réponde: "Il n'y a malheureusement pas de solution: ou bien les dépenses s'avèreront très importantes ou bien il faudra sacrifier des ethnies".

A ce moment, posez-lui la question suivante: "Que pensez-vous de l'utilisation d'une langue internationale comme l'espéranto?"

S'il répond: "Ce n'est pas sérieux"... , persistez:

"Comment le savez-vous? Avez-vous étudié le dossier?"

Si sa réponse est positive restez méfiant et sondez sa connaissance du dossier. Vous pouvez l'interroger sur divers éléments concernant l'espéranto, par exemple:

"Quels sont les pays qui diffusent régulièrement des émissions en espéranto?... Est-ce que l'ONU a publié en espéranto la Déclaration Universelle des droits de l'Homme?... Dans lequel de ces pays, Japon, Canada, Norvège, Italie, Suisse, des Professeurs ou des Lecteurs d'Université ont tenu, en espéranto, des conférences d'été sur des thèmes de leur spécialité?..." etc.

Mais quelles que soient vos questions, n'omettez pas de tester son expérience à l'aide de cette façon de communiquer, en demandant:

"A quelle rencontre internationale avez-vous pris part, où l'E^o était utilisé?... Notez soigneusement sa réponse aux fins de contrôle (lorsque l'on sonde un homme politique, il convient de ne pas être naïf!).

Si ses réponses signifient: "Oui, j'ai étudié le dossier, j'ai assisté à une rencontre d'espérantistes, cependant j'estime cette solution fantaisiste"... , vous vous trouvez devant un phénomène d'espèce unique, car jusqu'ici, personne n'a rencontré quelqu'un qui, ayant étudié le problème et comparé des assises espérantistes multinationales avec une réunion similaire utilisant un autre système de communication, aurait trouvé la solution de l'E^o moins satisfaisante.

S'il répond: "Non, je n'ai pas étudié le dossier ni assisté à ce type de réunion; mais je sais que cette solution ne présente aucun caractère de sérieux"... , cela veut dire qu'il qualifie de sérieux ou de fantaisiste un problème quelconque, non à l'issue de l'étude du problème lui-même mais en se fiant uniquement aux on-dits. Il s'assimile au juge qui condamnerait avant d'explorer les documents ou d'entendre les témoins ou au juge d'arrivée dans une compétition qui refuserait d'examiner les photos et déciderait de lui-même de la place de premier ou de second de façon subjective et en fonction des cris du public. Une telle personne fait fi d'une des traditions les plus précieuses de l'Europe: l'objectivité et le "fair-play".

S'il répond: "Je n'ai pas personnellement étudié le dossier mais je sais que de nombreux spécialistes l'ont fait et ont conclu négativement"... , priez-le de vous donner des références. Vous constaterez son incapacité de le faire. Classez-le parmi les gens qui fuient les faits concrets en se débarrassant de leur responsabilité sur un tiers indéfini.

Si sa réponse est celle-ci: "L'E^o serait en théorie une bonne solution, mais inutilisable dans la pratique car on ne l'a pas appris"... , ceci révèle plusieurs choses. En premier lieu cet homme ne raisonne pas sur des réalisations à longue échéance. Une solution immédiate par

ra'favori vian lingvon identecon) ol dediĉi iom da peno mem al la solvo de la problemo. Tia homo, kiu rifuzas dediĉi unu horetan ĉiu-semajne dum du aŭ tri monatoj por kapabli kompreni E^on, estas homo, kiu konceptas sian politikan taskon kiel "esti servata" kaj ne kiel "servi al la publiko". En unua etapo, ja, oni povus decidi, ke ĉiu rajtos uzi sian lingvon, sed ke interpretado kaj tradukado okazos nur en E^on. Tio jam malkreskigus gigante la kostojn, evitus vastigon de la burokrataro kaj ebligus pli glatan interkompreniĝon ol la nuna sistemo. Nur en dua etapo ĉiu aktive uzus E^on...

Mi ne povas listigi ĉi-tie ĉiun eblan respon- don de viaj kandidatoj. Sed bonvolu ilin noti, pripensi, kaj konigi al ni, kune kun viaj komentoj. Se la kandidato rilatas supra- ĵe al problemo, kiu sorbas kvaronon aŭ trion- non (laŭ diversaj fontoj) de la komunumaj bu- ĝetoj kaj minacas sorbi pli, kian sintenon oni povas atendi de li koncerne aliajn proble- mojn? Okazo prezentiĝas komprenigi al la poli- tikistoj, ke ni ne akceptos pseŭdosolvon, nek malhonestecon. Ni bezonas homojn, kiuj kapa- blas fronti al la problemoj, kaj juĝi objek- tive. Ni uzu la okazon por montri al ili, ke seriozecon ni postulas. Nur tiel ni mem ne eskapos el nia respondeco kontribui konstrui vivkapablan, realisman kaj justan Eŭropon.

Claude PIRON

(ancien interprète à l'OMS, chargé d'enseignement à l'Ecole de Psychologie et des Sciences de l'Education de l'Université de Genève)

*****

★ ————— TURISMO KAJ KANTOJ...

De la 25a de junio ĝis la 2a de julio, mi havis la ĝojon partopreni en la INTERNACIA ESPE- RANTO SEMAJNO de Cannes. Ni estis proksimume 50 venintoj el 10 landoj kiel Svedujo, Usono, Norvegujo, Jugoslavio, ktp. kaj ni ankaŭ renkontis entute centon da aliaj samideanoj el la su- da parto de Francujo dum niaj interesaj ĉiutagaj ekskursoj.

Dum la aŭtobuso serpentis laŭ pentrindaj vojoj, ni plenpulme kantis, tamen sen supervenki la ĉirpadon de l' cikadoj. Ne eblas rakonti pri ĉio vidita dum tiuj ok tagoj. Mi nur mneciu la insulojn Lérins, la malnovajn deklivajn kvartalojn de multaj urboj, Vintimiglio-n kun ĝia fa- ma bazaro, la ekotan ĝardenon de Monako, ne forgesante multajn muzeojn kaj preĝejojn.

Dum vigla festo ankaŭ malfermita al neesperantistoj, Max Roy Carrouges alportis sian talen- ton, sian gitaron, kaj, kantante siajn verkojn, pruvis al la nombraj ĉeestantoj, ke nia ling- vo vere vivas ne nur en babiladoj.

La etoso ĉiam restis internacia dum tiu semajno, ĉar la Francoj ne krokodilis, eĉ dum la ĉiu- tagaj bankedoj, kaj ĉiuj disiĝis kun forta bedaŭro, esperante revidi unu la alian ie kaj iam. la tuta afero glate okazis dank' al la senĉesaj klopodoj de la ege simpatiaj organizantoj: gesinjoroj Llorens, kiuj interalie sukcesis akceptigi nin de pluraj urbestroj, kaj tiel pro- gresigis Esperanton ankaŭ en la oficialajn sferojn.

Yvette CLAUDEL

*****

l'espéranto ne s'impose pas en effet si l'on se donne 13 un créneau précis de temps pour résoudre le problème. Secondement il donne sa préférence à un système onéreux et injuste (utiliser votre argent ou léser votre identi- té linguistique) au lieu de consacrer un peu d'efforts à la solution du problème. Un tel individu qui refuse de dédier une petite heure hebdomadaire durant deux ou trois mois pour être capable de comprendre l'E^o est un homme qui conçoit son action politique selon la formule "être servi" et non "servir le public".

Dans une première étape on pourrait en effet décider que chacun pourrait utiliser sa langue mais que l'interpré- tation et la traduction auraient lieu exclusivement en E^o. Ceci réduirait considérablement les dépenses, éviterait une propagation de la bureaucratie et permettrait une compréhension réciproque plus claire qu'avec le système actuel.

Ce n'est qu'en second lieu qu'on utiliserait l'E^o de façon active.

Il ne nous est pas possible de dresser ici la liste de toutes les réponses de vos candidats. Mais veuillez les noter, y réfléchir, nous les faire connaître avec vos commentaires. Si le candidat se contente de survoler le problème qui absorbe le quart ou le tiers (selon des sour- ces diverses) du budget de la communauté et menace d'en absorber davantage, quelle attitude pouvons-nous en atten- dre concernant d'autres problèmes? L'occasion se présente de faire comprendre aux hommes politiques que nous n'ac- ceptons ni pseudo-solution ni malhonnêteté. Nous avons besoin d'hommes capables d'affronter les problèmes et de juger objectivement. Utilisons cette occasion pour leur montrer que nous exigeons du sérieux. Ce n'est qu'ainsi que nous-même prendrons conscience de notre responsabi- lité de contribuer à construire une Europe vivante, réaliste et juste.

.....PARTOPRENU !

27-12-1983 al 3-1-84:

- ★ INTERNACIA SEMINARIO DE GERMANA E^o-JUNULARO - Niendorf (apud Lübeck)
informas: J.E.F.O., 4bis rue de la Cerisaie, 75004 PARIS

16-3-84 al 18-3-84:

- ★ INTERNACIA KARNAVALO TUTURBA - F-BAR-le-DUC 55
informas: ankaŭ J.E.F.O.

- * 4/5 ajn de majo 1984: FEDERACIA KONGRESO en MUNSTER (68)
aliĝilo en ĉi-tiu n^o de LA INFORMILO

...samtempe:

- ★ PLURLANDA E^o-RENKONTIĜO en LINDAU (RFA)
informas: Bavara E^o-Ligo r.s.
Seitzstr. 14, D-8900 AUGSBURG

- ★ 11/13 ajn de majo 1984:

Kultursemajnfino ("KSF") en Sarlando
Informas: Sarlanda E^o-Ligo, Schulstr. 30,
D-6601 SCHEIDT

- ★ 8/12ajn de junio 1984:

NACIA KONGRESO de UNION FRANCAISE POUR L'ESPERANTO
en BOURGES.
informas: UFE, 4bis, rue de la Cerisaie, 75004 PARIS

DEZIRAS KORESPONDI

13-jara knabo deziras koresp. kun 13/14-jaraj geknaboj el Francio:
CSABA NAGY - Szigligeti str.7 VIII 23 H-1193 BUDAPEST (Hungario)

16-jara lernantino deziras koresp. kun samaĝaj gefrancoj:
HORVÁTH FEZENC - Okočkã c. 1478/50 93201 ĈALOVO

18-jara fraŭlino, interesi ĝanta pri kino, po ŝtmarka kolektado, bildkartoj,
deziras koresp. kun knabo: ÉVA BODÓ - MOHL UTCA 12 H-5000 SZOLNOK

20-jara studento serĉas geamikojn en Francio:
S-r^o NAYYAR-HUSSAIN - W N^o8 - HOUSE n° 364
GRAIN-MARKET SAHIWAL Pakistano

18-jara blondhara kun verdete bluetaj okuloj, asistantino-flegistino, deziras
koresp. kun knabo: F-in^o DOCZI VALERIA - ROZSA FERENC U.71 FSZZ
H-1063 BUDAPEST

hungara studentino, 17-jara, kies hobiaj estas muziko, ekskursoj, desegnoj,
deziras koresp. kun junaj esperantistoj el Francio:
S-in^o BOROVSSZKI CSILLA - Hársfa U. 71 H-1162 BUDAPEST

Kiu deziras korespondi en la franca kaj en esperanto kun lernanto el Voltio. Li
lernas per la kampanjo "Amik' en Afrik'" de UEA, gvidita de S-r^o Hans Bakker (Am-
sterdam). Li deziras ankaŭ interŝanĝi kasedojn pri moderna muziko kaj bezonas ku-
raĝigon, ĉar li estas la sola lernanto de E^o en sia lando:

S-r^o Sidibé OUMAROU - Ecrivain public - BP 231 BANFORA (Haute-Volta)

Esperanto-instruanto serĉas korespondantojn por siaj lernantoj (12/13-jaraj)
Vladimir GAKALENKO Poŝtrestante TIHVIN-3 Leningr. obl.
SU-187500 USSR (Union Soviétique)

"SOIFO" de Lajos Tarkony = Poemoj de iu el niaj plej elstaraj poetoj. La miraklo de lia poezio kuŝas en tio, ke ĝi impresas samtempe... delikate, rafinite en la formo, nuance subtila en la esprimo, profunde sincera kaj tute korproksima en sia mesaĝo. Oni volus ĝin kompari al rava virino, spontane eleganta, plena de tenera kompreno, kiu ĉiam respondus al niaj plej sekretaj sopiroj. Kiel mirinde Tarkony scias revoki fuĝajn impresojn per ŝajne tre simplaj rimedoj!

Poezi-amantoj... legu kaj ĝuu! Ĉe "STAFETO" 30 FF

"JOZEFO" de J. D. Applebaum = Per JOZEFO la viva, multflanka talento de la verkisto vere trovis sian koncentron. La historio estas tiu klasika el la Malnova Testamento, kiu jam logis plurajn aŭtorojn. Ĝi estas historio, kiun Applebaum konas el la originalo. Anstataŭ la ŝablona romantismo, kiu kreas nur pufajn marionetojn, Jozefo prezentas al ni homojn, konsciajn ja pri sia kulturmedio sed ankaŭ animitajn de personaj motivoj kaj pasioj. Al la majesta temo konvenas la plastika heksametra skemo, kies varioj porksimiĝas al la ritmoj de spontana parolo. Lingvaĵo klasike simpla portas la dramon, elaste kaj vivopulse al la potenca klimakso.

Dramo-ĝuantoj... legu kaj ŝatu! Ĉe "STAFETO" 30 FF

"SOLECO" de Victor Catala, elkatalunita far Josep Venturas I Freixas = "SOLECO" estas granda, senkompara libro de poezio, kiu reale havas tri kulminajn, esencajn rolulojn rigardatajn kiel heroojn de la agado: Mila, la ermitulo, la Poŝtisto kaj alia, nehoma... nome la alta montaro. Tamen necesas aldoni ankoraŭ kvaran rolulon: la Spektro... la malbonsigna sekvanto de la destino, personigo de la mallumaj fortoj de la naturo, kies valoro kaj misio estas puŝi antaŭen kaj rulfaligi la dramon agadon en la abismon de la tragedio!

Romano-amantoj... legu kaj malkovru! 52 FF

NOVAĴOJ NUN HAVEBLAJ

"7000 TAGOJ EN SIBERIO" de Karlo Ŝtajner en traduko de Kresimir Barkoviĉ = Laŭ ordono de Jugoslava Komunista Partio la aŭtoro iras en 1932 al Moskvo por labori en la Balkana Sekcio de la Kominterno. Tie li aktivis dum kvar jaroj, ĝis aŭtuno 1936, kiam li estas arestita. Dum dudek jaroj, li restas en la plej aĉaj koncentrejoj siberiaj. Li vidas kaj travivas ĉiujn teruraĵojn de tiuj koncentrejoj kaj fine, en la jaro 1956, li revenas al Jugoslavio kun la Rusino Sonja, kiu fariĝis lia edzino antaŭ la aresto kaj kiu atendis lian liberiĝon...

Ver-amantoj... legu kaj lernu! Ĉe S.A.T. 120 FF

"KRADO-MONDO" de Encarnacion Ferré, en traduko de Fernando de Diego = En tiu romano kolektiĝas impresoj, memoroj kaj travivaĵoj de virino tenata en karceri, ĉar ŝi murdis la edzon. La implicita aserto, ke la kraŝo de la lastaj esperoj kondukas al la nuligo de la vivovolo, estas temo abunde esplorata de la verkistoj ĉiulandaj kaj ĉiuepokaj. La aŭtorino de "Krado-Mondo" donas al la temo apartan nuancon poezian kaj psikologian, kiu levas ŝian romanon al alta pinto de subtila arto. La stilo estas prefketa, verva, delikata, mnespro-funda, la libro tre homa.

Hom-amantoj... legu kaj kompatu! Ĉe "ILTIIS" 110 FF

"POETO FAJRAKORA" de Marjorie Boulton. Originala libro, unue skribita por prelegoj, pri Julio Baghy. La libro iom kontraŭas stereotipan insiston pri la sentema kaj eble sentimentala aspekto de Baghy per analizo de lia konscienca metia lerto kaj intelektaj kvalitoj. Detalan esploron de la poemoj, romanoj, noveloj kaj dramoj sekvas kor-tuŝa eseo pri la homo Baghy kaj provizora tabelo kronologia kun detaloj ne ĝenerale konataj. Temas pri studo de poeto far poetino.

Kor-amantoj... legu kaj ĝoju! 100 FF

"NOKTA FLUGO" de Saint-Exupéry laŭ traduko de Henri Vatré = Estas bone, ke tiu bonega verko finfine aperu en Esperanto. Mi ne parolos pri la libro sufiĉe konata. Mi nur diros, ke la traduko neniam lamas. Mia opinio troas la neologismojn kutimaj al Fernando de Diego. Tamen mi ne povas ne citi paragrafon de la libro ĉe paĝo 47: ... "Inĝeniero iam diris al Rivière, dum ili sin klinis super vundito apud konstruata ponto: Ĉu ĉi ponto valoras la prezon de dispremita vizaĝo? Neniu el la kampuloj, por kies uzo oni apertis ĉi vojon, konsentus, por ŝpari al si krom-iron ĝis la sekvanta ponto, kripligi ĉi vizaĝon timiga kaj tamen oni konstruas pontojn. La inĝeniero aldonis: La ĝenerala intereso formiĝas el la individuaj interesoj. Ĝi neniom pli pravigas."

Ĉu eblas kompari ponton kun lingvo, nova vojo kun neologismo?...

... nur la leginto rajtos diri. Ĉe "ILTIS" 35 FF

"NEOLOGISMA GLOSARO" de Henri Vatré, kun subtitolo "eta postrikolto al P.I.V." La libro estas kompreneble duflanka. Tre bona ĉar tre bonaj neologismoj svarmas en bonegaj libroj. tre aĉa ĉar iaj neologismoj ne necesas kaj eĉ vundas la lingvon. Tamen mi ne tro timas, ĉar nur la Esperanto-popolo decidus fine pri la uzo aŭ ne de vortoj. Do verkistoj proponu kaj decidus... Esperantistoj. Dankon al Vatré pro ties laboro... Ĉe "ILTIS" 18 FF

"REKTA PENSADO de Evaldo Paŭli = Temas pri la unua libro en la Biblioteko de Filozofio "Fonto". Mi plenmane aplaudas, ĉar tiom gravas, ke ankaŭ filozofio eniras per la larĝa poro Esperanton. Kaj nun pri la libro: ĝi entenas nekondukon kaj tri partojn... A/ Intelektisma eduko - B/ Menso bone farita por plibone funkcii - 3/ Plenigo de kapo, ne facila afero. Ĉu la celo de la libro ne estas tia... unue pliboniĝi... kaj due rekte pensi? Sendube jes. Filozofi-amantoj nepre legu tiun libron, ĝi multe helpos vin tutsimple por intelekte progresi kaj helpi aliajn je progresado. Ĉe "FONTO" 39 FF

Via libro-servanto,
Roger DEGRELLE.

★
VARMAN GRATULON AL LA DIPLOMITOJ!

FRANCA ESPERANTO-INSTITUTO ĵus komunikis al ni liston de niaj freŝbakitaj laŭreatoj:

"atesto pri lernado":

KEISER Laurent	STEIWEUR Jean-Denis
MAITRE Alice	TADDEI Gilbert
PARADIS Francine	TADDEI Renaud
SCHEFFER Alina	WICK Bertrand

"atesto pri praktika lernado"

GILBERT François-Xavier
KURT Denis
THIBIAS Jean-Luc
WICK Bertrand

... tamen la Direktorino aldonas tiun rimarkon pensi-igan...:

"La sukcesintoj kompreneble meritas gratulojn, despli, ke la nivelo estas ĝenerale bona. Sed ilia nombro ja tute ne estas kontentiga! krome tute mankas novaj kapableculoj, kiuj absolute necesas por malfermi novajn kursojn. Ŝajnas, ke la tamen sukcesaj semajnfinoj ne donas sufiĉan rikolton da bonaj parolantoj, almenaŭ laŭ la sola kontrolo, kiu eblas al eksterulo, nome la rezultoj de la ekzamenoj. Ĉu la orienta federacio bonvolas serioze pri-trakti tiun problemon, kja instigi la kursgvidantojn proponi al siaj gelernantoj la diversajn ekzamenojn?..."

"PSSST...! Kursgvidantoj!... relegu kaj meditu!

*****

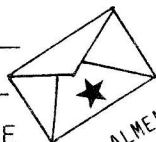
ESPERANTO cours par correspondance

MJC, 27, RUE DE LA RÉPUBLIQUE
54000 NANCY

COURS EN 16 LECONS: 138 F

CASSETTE D'ACCOMP^t: 35 F

Priatentu: votre chèque au nom de
J.P. COLNOT - CCP: 1123 38 J NANCY

ALIĜIGU ALMENAŬ
1 (unu!) LERNANTO!

VIVIGU

LA FLAMON

DE LA VARBADO !

*****

nos cotisations 1984

Vous venez de recevoir le n° 44 de "LA INFORMILO", dernier de votre abonnement 1983. Afin de recevoir toute la série de l'an prochain, nous vous invitons à vous acquitter de vos cotisations dès maintenant, cette procédure facilitant grandement notre travail tout en vous assurant un service ininterrompu de votre bulletin. Vous trouverez ci-dessous le nouveau tableau des cotisations pour 1984.

Nous vous recommandons vivement de choisir votre cotisation à partir de la catégorie 3. Ce faisant, vous apportez votre adhésion et votre soutien à l'UNION FRANCAISE POUR L'ESPERANTO, association qui agit sur le plan national, tant dans le domaine de l'information en général que dans celui des relations avec les instances officielles. Vous concevez aisément que son efficacité et sa crédibilité dépendent essentiellement du nombre de ses adhérents.

COMMENT PAYER VOS COTISATIONS ET VOTRE ABONNEMENT

- 1/ Les cotisations à l'U.F.E. et à l'U.E.A. (catégories 3 et 4, colonnes encadrées) sont à payer directement à UFE, 4bis, rue de la Cerisaie, 75004 PARIS - CCP: 855 35 D PARIS, en y joignant votre bulletin d'adhésion. Votre adhésion à notre Fédération est comprise dans les cotisations de l'UFE, par contre, l'abonnement à LA INFORMILO reste à payer à notre Fédération. Voir ci-après.
- 2/ La cotisation à la FEDERATION CULTURELLE DE L'EST ainsi que l'abonnement à LA INFORMILO sont à payer:
  - = de préférence par virement postal à FEDERATION CULTURELLE DE L'EST POUR L'ESPERANTO
CCP: 1997 72 W NANCY (pratique et sans frais)
  - = par chèque bancaire à l'ordre de cette même Fédération... mais ce chèque est à envoyer à notre trésorier: A. GROSSMANN, 5, rue des Pyrénées, 68390 BALDERSHEIM.
- 3/ Exceptionnellement, les membres du groupe de Strasbourg sont priés de verser leur cotisation au CENTRE CULTUREL ESPERANTO, CCP: 49917 STRASBOURG, en y ajoutant leur cotisation au groupe local (15F), ou directement à leur trésorier, B. REIFFSTECK, 4, rue de Neuchâtel, 67000 STRASBOURG. Joindre votre bulletin d'adhésion spécifique pour les cotisations de l'UFE.

CAT. TABLEAU DES COTISATIONS 1984

- 1 = abonnement simple à LA INFORMILO
 2 = adhésion simple à la FEDERAT. CULT. DE L'EST
- * *membre fédéral (avec abonnement à LA INFORMILO)*
 * *membre fédéral (sans " ... pour les autres membres de la famille par exemple)*
- 3 = adhésion à la FEDERATION et à l'U.F.E.
- * *membre simple*
 * *membre abonné "junior" (avec la revue de l'UFE, "FRANCA ESPERANTISTO")*
 * *membre abonné "senior" (avec la revue de l'UFE)*
 * *membre abonné (conjoint)*
- 4 = adhésion à la FEDERATION + U.F.E. + U.E.A.
- * *membre "individuel" (reçoit "Fr. Esp." + annuaire de UEA + la revue "KONTAKTO"... si moins de 26 ans)*
 * *membre "individuel" (reçoit "Fr. Esp." + annuaire de UEA + revue mondiale "ESPERANTO" + revue KONTAKTO si moins de 26 ans)*

moins de 22 ans		plus de 22 ans	
	22F		22F
16F +	22F	16F +	22F
16F		16F	
60F +	22F	60F +	22F
140F +	22F		
		155F +	22F
		70F	
216F +	22F	231F +	22F
		231F +	22F
330F +	22F	345F +	22F
		345F +	22F

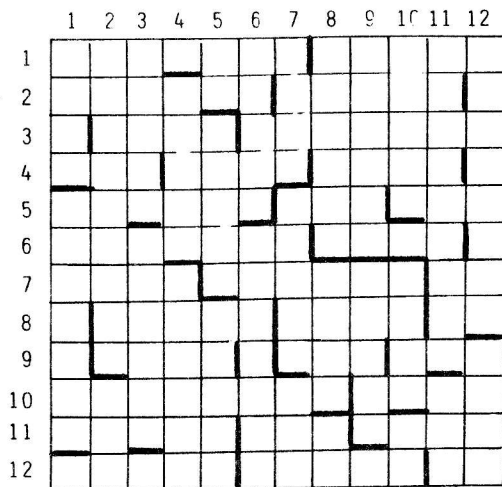
IMPORTANT

- A - Tous les membres reçoivent la carte fédérale (s'ils sont nouveaux adhérents) et la revue trimestrielle régionale LA INFORMILO (... s'ils sont abonnés)
- B - Les membres de l'UFE et de l'UEA reçoivent en plus les cartes de membre de ces associations (s'ils sont nouveaux adhérents) et les coupons 1983 donnant droit au service des délégués mondiaux dont l'adresse se trouve dans l'annuaire de UEA.
- C - Les membres de l'Enseignement sont invités à mentionner leur profession; ils seront ainsi inscrits d'office au GROUPE DES EDUCATEURS ESPERANTISTES (G.E.E.)... sauf catégorie 2.
- D - Les jeunes gens jusqu'à 25 ans voudront bien mentionner leur date de naissance; ils seront ainsi inscrits d'office à l'ORGANISATION DE LA JEUNESSE ESPERANTISTE FRANC. (J.F.E.O.) sauf catégorie 2. Ils recevront alors en plus la revue "KONCIZE" et le bulletin interne national "JEFO informas".

distra angelo

KRUCVORTENIGMO *

HORIZONTALE - 1 ne tanita ledo - altrangulo. 2 pliboni gi - oksido. 3 por rikolti (R) - ne daŭra. 4 granda birdo (R) - frosto - akiradi (R). 5 el tiu loko oni bone vidas - apartigi partojn (R) - adjektivo. 6 sur la marbordoj - bona grundo (R). 7 bela birdo (R) - es plorkontroli - adjektivo (R). 8 kiel pilko - magistra tano (R) - konsonanto. 9 parto el krono - difektiĝo de histo (R) - Helena Dio. 10 li laboras per taktobastono Elektre ŝargita atomo. 11 iumaniere pensi (R) - adverbo - nelojala movo (R). 12 dika, sukplena frukto - semo taŭga tero (R) - konjunkcio.

VERTIKALE - 1 komercaĉi (R) - ornamita kahelo. 2 volvo-grimpanta arbedo - unubloke. 3 ĝelo (R) - elporti. 4 frandaĵo - staŭdo. 5 sufikso (R) - naskigi (R) - sekvinbero (R). 6 dekoraciita juvelaĵo - denove meti supren (R). 7 sen gepatroj - depreni kaj transŭti (R) -

malofta (R). 8 por pulvorigi (R) - elementa koncepto - ricevi kontraŭ pago (R). 9 eperlano - tropika arbedo. 10 mara birdo (R) - parto de la intesto - sufikso (R). 11 dorsosako - kiel vermo (R). 12 kiel iu krustulo - pronomo - malbona herbo. *

SILABENIGMO *

Pere de la ĉi-subaj alfabete ordigitaj "silaboj", malkovru la vortojn, kies difino troviĝas dekstre. la 1a kaj 3a kolonoj, vertikale legataj, formas proverbon.

ab ag akt ar aro bo ce ce ci eg ek el eri fr ĝo iĉ io ip jno ju kli kta la lio mak ni ni o ob ois olo os po pru ra re ri sa sce so so spi sto ta to to to ul uro ver

1	. - . - - -	dolĉa manĝaĵo
2	. - . - - - -	zorgas nur pri si
3	. - . - -	skrapo per speciala ilo
4	. - . - - -	glaciiĝinta roso
5	. - . - -	nordpolusa
6	. - . - - -	virina nomo
7	. - . - - - -	sufoka batalgaso
8	. - . - - - -	ne konanta limon, mezuron
9	. - . - - - -	rivero
10	. - . - -	antikva boksogaso
11	. - .	tutaĵo (inverse)
12	. - . - - - - -	plej supra punkto, apogeo
13	. - . - - -	manko de volpovo
14	. - . - -	monato
15	. - . - - - - -	ostrompiĝo
16	. - . -	itala insulo
17	. - . - - - -	permesas variigi kurenton
18	. - . - - - -	brilanta mebloŝirmilo
19	. - . - -	antikva, greka monereto

SOLVOJ DE LA LASTAJ ENIGMOJ = "LA INFORMILO" n° 43

1/ **KRUCVORTENIGMO**: pluvmezurilo oazo lam eŝo am lui ĉasado nil vring trul ik odoro aeret stovo kor regn urĝa rondo kiu ĉiu opaka opa idiota jesaŭl lepto lopo kri ovaci parfumi viŝ idolo oliv

2/ **SILABENIGMO**: se oni amas la gaston, oni zorgas la paston!

3/ **ŜARADO**: koro - ido = koroido karo - serio = karoserio